

Lars-Eric Samuelsson: GODA GUBBAR

2006-08-16

Solvarma jordgubbar från eget land. Gudomligt! Liksom ett eget smultronställe. Unna dig gudabären för sommarsmakens och lyckorusets skull! Under tidiga hösten bäddar du för nästa sommars stora fröjder.

Att skörda jordgubbar från eget land, det är höjden av lycka för en trädgårdsägare. Visst smakar de hemmaodlade jordgubbarna bättre än de man köper i affären eller på torget! Man förstår så väl den chilenska indianstam som kallade jordgubbarna för "gudabär";

Den tidiga hösten är en bra tid att plantera det nya jordgubbslandet. Det är ytterst viktigt att jorden, som du skall odla i, är fri från ogräs och att den är väl bearbetad och gödslad. Lägg ned ett ordentligt arbete på jordförberedelserna – det har du gjort så småningom. Luckra igenom jorden grundligt och rensa. Tillsätt sedan väl brunnen stallgödsel eller näringsberikad torv-/barkmylla. Har du kompostjord kan du använda den. Jordgubbar vill helst ha sandhaltig jord. Är jorden tung och lerhaltig bör du alltså blanda in grov sand i den. Bearbeta sedan jorden så att sanden och mullämnena blandas ordentligt. Du gör det allra bäst i en grävgröp. Kratta därefter till jorden så att den blir jämn och slät.

När du planterar skall du tänka på att inte ta till för små avstånd mellan raderna, 50 – 60 cm kan vara lagom. I själva rader kan du sätta plantorna något tätare, 20 – 25 cm avstånd är bra. Vattna också de nysatta plantorna, så att jorden slammas till plantornas rotsystem. Jordgubbsplantor, liksom smultronplantor har ett grunt rotsystem. Du måste följaktligen plantera dem grunt. Efter några veckor ser de nyplanterade jordgubbsraderna ut som små miniatyrhäckar.

Du vinner på att skaffa bra planteringsmaterial! Det skall vara fritt från sjukdomar och skall ha ett väl utvecklat rotsystem. Om du tar plantorna från ett äldre land, skall du välja ut revplantor från väl utvecklade moderplantor. De får inte ha missfärgade blad eller andra defekter. Skär av revorna försiktigt från moderplantan och ta bara de bästa plantorna på revorna, dvs de som sitter närmast revens bas.

Det finns många läckra sorter att välja mellan:

Kristina är en pålitlig sort för den fritidsmässiga odlingen. Bären mognar tidigt till medeltidigt och har en påfallande varm, röd färg. Bärkonsistensen är något lös. Smaken är god, aromatisk och med svag syrlighet.

Korona är en mycket omtyckt sort. Bären mogna medeltidigt, är stora, koniska och klart röda till färgen. Smaken är mycket aromatisk, söt med svag syra.

Red Gontlet ger goda skördar och bären mognar medeltidigt. De blir ganska stora och har klarröd färg. Konsistensen är något lös och bären har en svag arom. Sorten är motståndskraftig mot sjukdomar.

Senga Sengana mognar tidigt och bären blir medelstora. Mörkröd färg. Konsistensen är fast, smaken frisk, något syrlig.

Tamella. Bären mognar medeltidigt och är stora. Färgen är klarröd, ofta med vit topp. Konsistensen är fast, smaken frisk, något syrlig.

Zefyr är en tidigt mognande sort som växer kraftigt. Bären blir rätt stora, åtminstone i början av säsongen. De har en svagt aromatisk, något söt, smak, med aningen lös konsistens. Är ett bra dessertbär.

Detta om jordgubben, gudabäret. Men vi får inte glömma jordgubbens söta lilla-syster – smultronen. Det är härligt att ha hemmaodlade smultron i trädgården. Det finns flera olika sorter att välja mellan.

Vanligast är månadssmultronen. Även av det finns flera sorter, den bästa och mest odlade är Rugen, som finns med både röda och vita bär. Månadssmultron har inga revor och passar därför bra som kantväxt. Det fina med månadssmultron är att de blommar och ger bär från högsommaren till långt fram på hösten.

En spännande bärsort är smulgubben Annelie, en korning mellan jordgubbssorten Valentin och månadssmultron. Bären som smakar smultron är större än de vanligaste månadssmultronen.

Smultron uppskattar samma jord som jordgubbar. Soligt läge ger de finaste skördarna. Har du ett litet extrautrymme i trädgården kan du – inte minst till barnens eller barnbarnens förtjusning - skapa ett eget smultronställe. Tag då några vanliga vildväxande smultronplantor och sätt dem i en god, väl bearbetad, jord. Efter några år har plantorna utvecklats till ett litet bestånd – sommarens smultronställe.

Det är ju faktiskt barns rättighet att trä smultron på strån.

Lars-Eric Samuelsson